

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 30 sierpnia 2016r. w sprawie z powództwa Z. K. przeciwko (...) Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 44 500 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami do dnia 15 marca 2009r do dnia 31 grudnia 2015r i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3 317 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami do dnia 15 marca 2009r. do dnia 31 grudnia 2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty, nadto zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu według zasady odpowiedzialnością za wynik procesu, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu oraz obciążył pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotą 1859 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od rozszerzonej części powództwa.

Opisany wyrok został oparty na ustaleniu, że powód doznał szkody na osobie w wyniku wypadku z dnia 24 października 2008r. Doznane obrażenia spowodowały trwałe uszczerbek na zdrowiu powoda wynoszący łącznie 25%, nadto wiązały się z istotnym cierpieniem powoda oraz ograniczeniami w życiu codziennym.

Sąd Rejonowy podkreślił, że zasada odpowiedzialności pozwanego nie była kwestionowana i wiązała się z zawarciem umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych ze sprawcą zdarzenia.

Odnosząc się do wysokości dochodzonych roszczeń Sąd Rejonowy stwierdził, że zadośćuczynienie oszacowane przez powoda na kwotę 62 500 zł jest adekwatne do doznanej przez niego krzywdy, a skoro dotychczas wypłacono z tego tytułu 18 000 zł, do zasądzenia pozostała suma 44 500 zł.

Nadto Sąd Rejonowy wyjaśnił, że na kwotę odszkodowania złożyły się koszty opieki w wymiarze wynikającym z opinii biegłych oraz koszty dojazdów do placówek medycznych, koszty zakupu leków oraz zniszczonej podczas wypadku odzieży, ustalone z uwzględnieniem art. 322 k.p.c.

W zakresie roszczenia o odsetki Sąd Rejonowy oparł się na regulacji art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych i wskazał, że biorąc pod uwagę, iż powód zgłosił szkodę pozwanemu dnia 10 lutego 2009r., żądanie przyznania odsetek od dnia 15 marca 2009r. było zasadne. Wysokość odsetek została określona na podstawie art. 481 § 2 k.c. z uwzględnieniem zmiany wskazanego przepisu obowiązującej od 1 stycznia 2016r. i modyfikacji żądania powoda w tym zakresie.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał art. 98 k.p.c.

Opisany wyrok zaskarżył apelacją pozwany w części obejmującej odsetki ustawowe od zasądzonych kwot zadośćuczynienia i odszkodowania za okres od dnia 15 marca 2009r do dnia 16 kwietnia 2010r. Jednocześnie pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powoda w zakresie odsetek ustawowych za tenże okres, to jest przed 17 kwietnia 2010r.

Skarżący zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik postępowania, to jest art. 328 § 2 k.p.c. przez niewskazanie dowodów, na których się oparł oraz zaniechanie wskazania podstawy prawnej zasądzenia na rzecz powoda odsetek ustawowych od zasądzonych kwot za okres od 15 marca 2009r. do 16 kwietnia 2010r. Uzasadniając zgłoszony zarzut przedawnienia pozwany wskazał, że roszczenie o odsetki podlega trzyletniemu terminowi przedawnienia, wobec czego powód mógł domagać się zasądzenia odsetek od dochodzonych roszczeń jedynie za okres trzech lat wstecz od daty wniesienia pozwu.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę kwestionowanego wyroku przez oddalenie powództwa w zaskarżonej części, względnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, nadto wniósł o zasądzenie na swą rzecz od powoda kosztów postępowania apelacyjnego wedle norm przepisanych.

Odpowiadając na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na swą rzecz kosztów postępowania apelacyjnego stosownie do obowiązujących norm.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że wbrew twierdzeniom skarżącego pisemne uzasadnienie kwestionowanego wyroku zostało sporządzone w sposób pozwalający na odtworzenie rozumowania, które legło następnie u podstaw zaskarżonego orzeczenia w zakresie koniecznym dla dokonania prawidłowej kontroli instancyjnej. W szczególności, inaczej niż twierdzi skarżący, w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku wskazano podstawę faktyczną oraz prawną rozstrzygnięcia w przedmiocie roszczenia o odsetki. Sąd Rejonowy powołał się w tym zakresie na fakt dokonania przez powoda zgłoszenia szkody w dniu 10 lutego 2009r. oraz regulacje art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 marca 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz. U. z 2016r., poz. 2060) dla określenia daty wymagalności dochodzonych świadczeń, a nadto na regulację art. 481 k.c. Opisana funkcja sprawozdawcza jest podstawową, jaką spełnić ma dokument w postaci pisemnego uzasadnienia orzeczenia, a skoro została ona zrealizowana w niniejszej sprawie, zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. należy uznać za chybiony.

Skarżący nie sformułował innych zarzutów na płaszczyźnie prawa procesowego, w szczególności nie kwestionował ustaleń faktycznych poczynionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Jednocześnie stwierdzić trzeba, że poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, jako oparte na trafnie ocenionych dowodach są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy je w pełni podzielił przyjmując za własne.

Apelujący nie kwestionował także prawidłowości zastosowania norm prawa materialnego do oceny skutków prawnych ustalonych faktów, w konsekwencji należało podzielić rozważania i wnioski przedstawione w tym zakresie w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia.

Uzasadnionym natomiast okazał się zarzut przedawnienia roszczenia o odsetki podniesiony przez pozwanego w apelacji.

Nie można zgodzić się przy tym z powodem, który podnosił, że zarzut ten jest spóźniony, a zatem niedopuszczalny w postępowaniu apelacyjnym.

Zgodnie z art. 381 k.p.c. sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później.

Z przytoczonego przepisu wynika, że odnosi się on do twierdzeń faktycznych i wniosków dowodowych, nie obejmuje zaś twierdzeń co do prawnego znaczenia faktów już wcześniej przytoczonych, czy wynikających z przedstawionych w sprawie dowodów. Na gruncie przywołanego przepisu przyjmuje się bowiem, że stanowi on wyraz zasady koncentracji materiału procesowego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Ograniczeniem wynikającym z tej zasady nie podlegają kwestie prawne, związane z dokonaniem oceny ustalonych faktów w świetle norm prawa materialnego. Dopuszczalne jest w związku z tym powołanie się przez stronę dopiero w postępowaniu apelacyjnym na przedawnienie roszczenia, jeśli oparte jest na ustalonych dotychczas faktach. Możliwość zgłoszenia zarzutu przedawnienia roszczenia przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym została potwierdzona w orzecznictwie i przyjmuje się, że jeśli cały materiał faktyczny i dowodowy został w sprawie zebrany wyczerpująco, a strona jedynie nie podniosła zarzutu przedawnienia, to nie ma przeszkód, aby uczyniła to po raz pierwszy dopiero w postępowaniu przed sądem drugiej instancji. Uzależnienie uwzględnienia zarzutu przedawnienia od dopuszczalności zgłoszenia nowych

faktów i dowodów w postępowaniu apelacyjnym może mieć miejsce wyjątkowo wówczas, gdy strona zgłaszając zarzut przedawnienia dopiero w postępowaniu apelacyjnym, opiera go na nowych faktach i dowodach. (tak przykładowo Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 kwietnia 2012r., II PK 5/12, Lex nr 17447700, tak też T. Ereciński w: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, pod red. T. Erecińskiego, Warszawa 2007r., tom II., s. 128 – 130).

W świetle powyższych uwag zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego w apelacji był dopuszczalny, gdyż pozwany odnosił tenże zarzut do okoliczności faktycznych objętych postępowaniem pierwszoinstancyjnym i nie opierał go na nowych faktach i dowodach.

Pozwany zasadnie powołał się na przedawnienie roszczenia o odsetki za opóźnienie od dochodzonych przez powoda kwot, należne za okres od 15 marca 2009r do 16 kwietnia 2010r.

Charakter okresowy roszczenia o odsetki i trzyletni co do zasady termin ich przedawnienia został przesądzony w orzecznictwie. Okresowy charakter świadczenia dłużnika zobowiązanego do zapłaty odsetek za opóźnienie przejawia się w tym, że z każdym dniem opóźnienia powstaje odrębne roszczenie z tego tytułu, które jest od tego dnia wymagalne. Jednocześnie podkreśla się, że ustanowiony w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w innym terminie. Wynika to z tego, że choć odsetki z tytułu opóźnienia są świadczeniem ubocznym, zależnym od istnienia i wymagalności długu podstawowego, to od momentu powstania uzyskują byt samoistny z czym wiąże się odrębny bieg terminu przedawnienia. W związku z tym przedawnienie odsetek za opóźnienie winno być rozpatrywane samodzielnie, co oznacza, że roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się odrębnie od roszczenia głównego, z tym jednak zastrzeżeniem, że z reguły nie później niż z upływem terminu przedawnienia roszczenia głównego (tak Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 26 stycznia 2005r., III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149 oraz w wyroku z dnia 27 września 2016r., I PK 44/16, Lex nr 2147275; tak też Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 17 grudnia 2015r., I ACa 808/15, Lex nr 1960747).

Wobec powyższego nie mogło ostać się twierdzenie powoda, że sporne odsetki w niniejszej sprawie przedawniają się w terminie właściwym dla świadczenia głównego. W konsekwencji nie było podstaw do przyjęcia, że roszczenie o odsetki za opóźnienie w okolicznościach badanej sprawy przedawnia się w terminie przewidzianym dla roszczenia o naprawienie szkody wynikającej z przestępstwa, określonym w art. 442¹ § 2 k.c.

Podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia należało więc ocenić w kontekście art. 118 k.c. Na gruncie poczynionych ustaleń faktycznych zasadnie twierdził pozwany, że trzyletni termin przedawnienia roszczenia o odsetki za opóźnienie od kwot należnych powodowi za okres od 15 marca 2009r. do 16 kwietnia 2010r. upłynął przed wniesieniem pozwu. Poczynione w sprawie ustalenia faktyczne wskazują bowiem, że w powyższym okresie powód nie podjął żadnych działań, które mogłyby skutkować przerwaniem biegu terminu przedawnienia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Nie ustalono też, by pozwany podejmował zachowania podlegające kwalifikacji w oparciu o art. 123 § 1 pkt 2 k.p.c., nie miały też miejsca zdarzenia, o jakich mowa w art. 123 § 1 pkt 3 k.c. Powód nie podejmował też czynności, które prowadziłyby do przerwania biegu przedawnienia roszczenia na gruncie art. 819 § 4 k.c., poza zgłoszeniem szkody z dnia 10 lutego 2009r., które doprowadziło do wypłaty świadczeń na podstawie decyzji z dnia 11 maja 2009r. Pokreślenia wymaga, że odnosząc się do zarzutu przedawnienia powód nie powoływał się na żadne okoliczności, które powodowałyby skutek w postaci przerwania biegu terminu przedawnienia spornego roszczenia. Powód nie podjął tego rodzaju obrony przed podniesionym zarzutem, zaś ustalenia faktyczne poczynione w sprawie nie dają ku temu podstaw. W świetle tychże ustaleń czynnością powodującą przerwanie biegu terminu przedawnienia świadczenia o odsetki z tytułu opóźnienia było wniesienie pozwu w dniu 17 kwietnia 2013r. Z tego względu zasadnie wskazywał pozwany, że odsetki za okres wcześniejszy niż trzy lata przed wniesieniem pozwu uległy przedawnieniu.

Jak stanowi art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Pozwany skutecznie powołał się na upływ terminu przedawnienia roszczenia o odsetki z tytułu opóźnienia za okres od 15 marca 2009r. do 16 kwietnia 2010r., dlatego w tej części powództwo winno być oddalone.

Mając na uwadze powyższe i uwzględniając apelację pozwanego Sąd Okręgowy dokonał zmiany zaskarżonego orzeczenia w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c. przez oddalenie powództwa w opisanym wyżej zakresie, to jest w części, w jakiej roszczenie z tytułu odsetek za opóźnienie uległo przedawnieniu, co wymagało odpowiedniej modyfikacji daty początkowej naliczania odsetek ustawowych od kwot zasądzonych na rzecz powoda.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Na kwotę przyznaną pozwanemu z tego tytułu złożyły się: opłata od apelacji (338 zł) oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (1800 zł) ustalone z uwzględnieniem okoliczności, iż w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam pełnomocnik, w oparciu o art. § 2 pkt 4 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 i § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804), w brzmieniu obowiązującym do dnia 27 października 2016r., zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016r., poz. 1667).

Na podstawie art. 350 § 3 k.p.c. dokonano sprostowania oczywistej omyłki w komparycji zaskarżonego wyroku, w zakresie jednego z elementów oznaczenia strony pozwanej.